

Beeldkwaliteitsplan 't Geertje

27 september 2013

landschaps architectuur

bijlage bij bestemmingsplan Boerderij 't Geertje in Zoeterwoude

Beeldkwaliteit Boerderij 't 'Geertje

Een bestemmingsplan voor gronden gelegen buiten de bebouwingscontouren, [...], dat een nieuwe ontwikkeling mogelijk maakt waarvan ruimtelijke effecten zijn te verwachten in het buitengebied of met uitstraling naar het buitengebied, levert een bijdrage aan de ambities behorende bij de kwaliteitskaart van de provinciale structuurvisie door de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied te behouden en te versterken. De Provincie (art 2. Verordening Ruimte) vraagt om in de toelichting van het bestemmingsplan hierover een verantwoording op te nemen, vervat in een beeldkwaliteitsparagraaf.

Doel van de richtlijnen en aanbevelingen in dit beeldkwaliteitsplan is: de belevingswaarde en het karakter van het agrarische erf met recreatieve nevenfunctie te vergroten, op een wijze die past in het Zuid-Hollandse veenweidegebied en die aansluit op de Structuurvisie buitengebied Zoeterwoude, het Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied Zoeterwoude en het Gebiedsprofiel Wijk en Wouden.

Huidig beeld

Een boerenerf in het Zuid-Hollandse veenweidegebied werd traditioneel gekenmerkt door een voorkant en achterkant. Het woonhuis lag aan de voorzijde en hier lagen ook een moestuin, siertuin, bleekveld en boomgaard die meestal door hagen omgeven waren. Een korte of lange oprijlaan en de tuin vormden het visitekaartje van het boerenerf. Achterop het erf stonden de stallen en dit gebied was bestemd voor het vee, wagens, werkruimte en werktuigen (bron 1.)

Het oudste gedeelte van het agrarische bedrijf 't Geertje ligt op en tegen het talud van het door vervening ontstane meer dat omstreeks het midden van de 19^e eeuw is drooggemalen tot Geerpolder. Deze boerderij was, tot het meer was drooggemalen, uitsluitend via de omringende Vliet bereikbaar en op dit water georiënteerd. Bij 't Geertje liggen de voorkant en achterkant andersom dan gebruikelijk op een erf. Dit vormt een karakteristiek van de Geerpolder. Niet het kleine eenvoudige woonhuis is zichtbaar vanaf de Geerweg, maar de achterzijde met stallen en werkruimten. Een deel van de hierna volgende richtlijnen en aanbevelingen heeft hiermee te maken. Daarnaast is een ander deel van de richtlijnen erop gericht om de ruimtelijke samenhang en belevingswaarde van het agrarisch erf te versterken en te voorkomen dat 't Geertje een uitgestrekte onverzorgde kinderboerderij gaat worden.

Erf in context

Het hoger gelegen, open grastalud is beeldbepalend voor de Geerpolder. Vanaf de Geerweg en de hoger gelegen brug wordt het uitzicht op de openheid van de laag gelegen polder en het hieraan gelegen erf voornamelijk bepaald door dit talud en is de karakteristieke a-symmetrische onbeplante kade goed zichtbaar. Naast een klein bijgebouw met rood pannendak en witte dakrand zijn ook veel gesloten achterwanden van hogere schuren en een parkeerplaats van grote afstand zichtbaar. De beeldkwaliteit laat hierdoor te wensen over (bron 2.)

Aansluitend aan de groene rand van de Geerpolder, is het agrarische erf relatief open (bron 4.)

Ingang en randen

De toegang tot een agrarisch bedrijf vormt vanouds diens visitekaartje. Vaak bestaat de toegang uit een poort of hekwerk en een korte of lange oprijlaan. De toegang tot het agrarisch bedrijf 't Geertje echter, bestaat uit een door diverse soorten hekwerken geflankeerde klinkerweg en bevindt zich tussen een aantal verschillende objecten langs de weg (dode boomstam met geiten, hangbord, naambord onder pannendakje en een vlaggemast). De uitstraling hiervan is vriendelijk maar wel wat rommelig.

Door de grove uitvoering en diversiteit in vormgeving van allerlei typen hekwerken langs de randen van de terreinen, ontstaat een rommelige indruk. Het hekwerk rondom de parkeerplaats langs de weg dat refereert aan de eenvoudige landhekken van planken en die doorgaans losstaand in het agrarisch gebied worden neergezet, heeft een te weinig vormgegeven afwerkingsniveau voor deze entree-locatie.

Ook van het terrein dat achter terreinafscheidingen zichtbaar is van de weg, kan een grotere beeldkwaliteit bereikt worden (bron 2.) Vanaf de ingang ziet men voornamelijk een gesloten donkere gevel van een schuur.

maak een markante entree; groene hagen rondom parkeerterrein en bomen tegen achterwand hoge schuur

maak beeldbepalende ingang met meer boerderij-uitstraling met poort en/of grote bomen

meer uniforme en verfijnde hekwerken langs de randen gewenst

Erfinrichting en bebouwing

Het kleinschalige “centrale straatje” wordt begrensd door diverse panden met openbare functies in lage bakstenen gebouwen en schuren. In de schuren van overwegend bruin gekleurde gepotdekselde planken zijn de dieren ondergebracht. In de bakstenen gebouwen, met rode pannen daken, witte dakranden, kozijnen in groen en wit, zijn horecafuncties, een winkel en woonhuis gevestigd. Samen met de bestrating van keien en klinkers heeft dit centrale straatje hierdoor een samenhangende en hoogwaardige beeldkwaliteit met een kleinschalige, knusse boerderij-uitstraling.

Het centrale straatje maakt ca 1/3 deel uit van het totale bebouwde erf. Ondanks dat ook de andere schuren op het erf van hout zijn, lage goothoogtes hebben met a-symmetrische kappen en een identieke oriëntatie, ontbreekt op de rest van het agrarisch bedrijf de ruimtelijke samenhang. De maatverschillen van de gebouwen onderling zijn groot en de ligging erg verspreid. Het erf moet meer als eenheid herkenbaar worden (bron 4.).

De populariteit van 't Geertje met grote aantallen bezoekers maken een 2^e parkeerplaats op het erf nodig. Een 3^e locatie over de brug van de Noord Aase Vliet wordt ook al intensief gebruikt. Deze 2^e parkeerplaats naast de geitenschuur, is niet alleen vanaf de brug beeldverstorend maar is dit ook vanwege de ligging direct naast het centrale erf. De uitstraling van een agrarisch erf wordt hierdoor in negatieve zin beïnvloed. (bron 4.).

Vanaf het water van de Noord Aase Vliet, waar de botenverhuurplaats ligt, heeft men uitzicht op de oorspronkelijke kleine boerenwoning. De contouren van de oorspronkelijke woning zijn door de zeer hoge dakkapellen vrijwel niet meer te herkennen. De woningvergroting is begrijpelijk, maar wel enigszins beeldverstorend.

Op een Zuid-Hollands agrarisch erf zijn traditioneel ook een rechthoekige moestuin of siertuin en boomgaard aanwezig. Naast de productiefunctie van groenten, fruit en bloemen gaven ze het boerenbedrijf, door hun verzorgde en groene uiterlijk een zekere mate van status. Ze vormen een afspiegeling van de welvarendheid van het boerengezin (bron 1.) Een dergelijk element ontbreekt op dit agrarische erf.

het centrale straatje met knusse boerderij-uitstraling heeft een hoge beeldkwaliteit

identiek kleur en materiaalgebruik gewenst

maak hier een entree tot het centrale straatje

parkeerplaats omzomen met haag en de bermen maaien

oorspr woonhuis aan de Vliet niet herkenbaar

enkele pleinvormige locaties krijgen een grotere beeld- en verbijfskwaliteit als er een grote boom zou staan

Richtlijnen en aanbevelingen voor de gewenste beeldkwaliteit

Erf in context

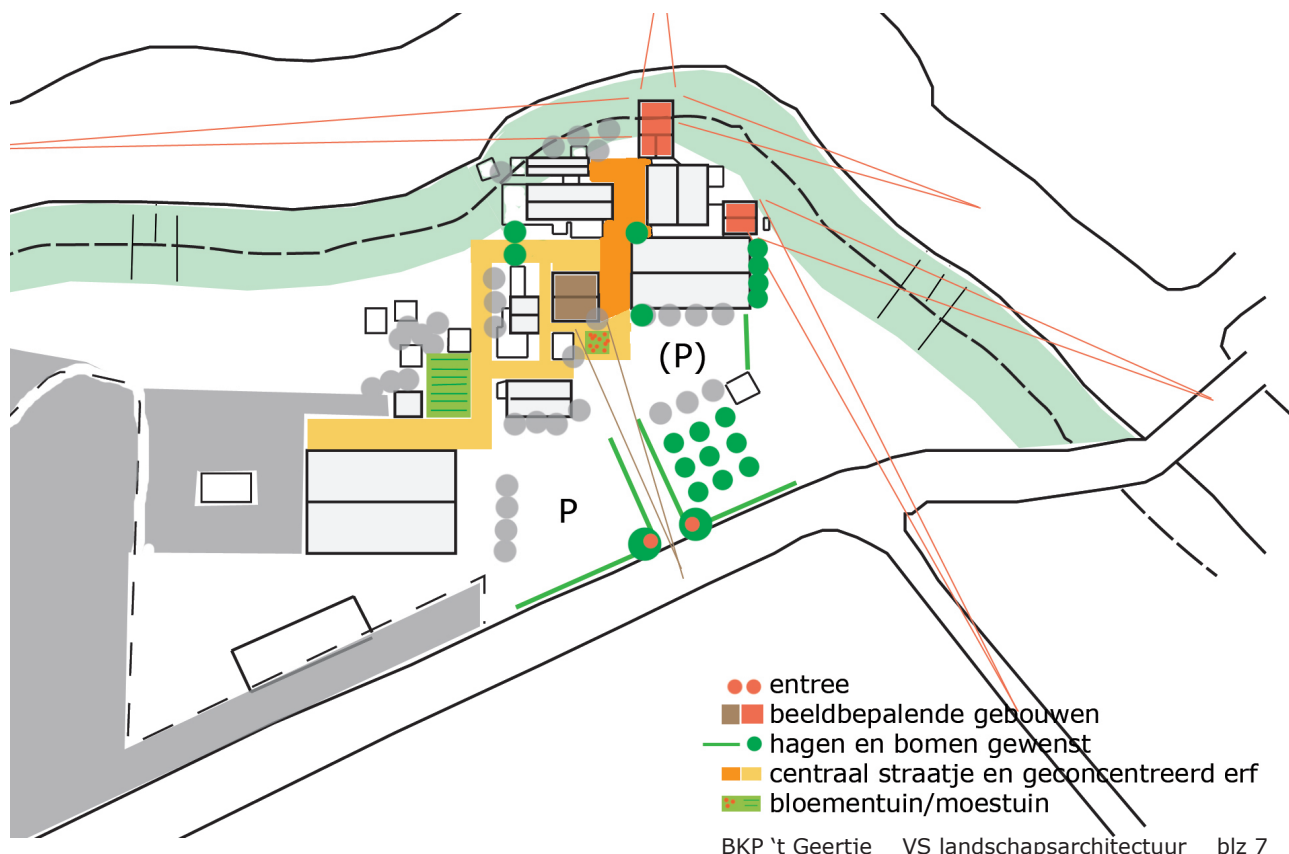
- Onttrek de gesloten schuurwanden aan de zuidzijde met boombeplanting aan het zicht.
- Zoek naar alternatieve locaties in de nabijheid om om de behoefte aan de 2^e parkeerplaats naast geitenschuur op te vangen. Plant tot die tijd een haag ter afscherming van de auto's tussen de varkens- en geitenschuur.
- Zorg voor ruime en goede standplaatsen voor meer opgaande boombeplanting op het erf, zodat het erf van grotere afstand meer eenheid gaat vormen met de aangrenzende beplanting van het recreatieve groengebied.
- Ver- of nieuw-bouw van de woning aan de Vliet, die wat stijl en maat op dit agrarische erf past, zou een verbetering zijn.

Ingang en randen

- Geef de entree meer boerderij-uitstraling en maak hem beeldbepalend. Vervang de losse objecten door een stevig accent. Plaats bijvoorbeeld een bij de boerderij passende poort aan weerszijden van de klinkerweg en voetpad. Of onderzoek of de entree op gebiedseigen wijze gemarkeerd kan worden door twee grote bomen aan de weg (linde, es of plataan).
- Uniforme erfscheidingen langs de Geerweg en rondom de parkeerplaats gewenst. Geschoren hagen (liguster, veldesdoorn of meidoorn) zouden uitstekend passen bij een boerderij in het Zuid-Hollandse veenweidegebied.
- Wellicht is aanleg van een karakteristieke boomgaard, die tevens het uitzicht op de geparkeerde auto's zal wegnemen, mogelijk op de weide naast de ingang. Deze locatie kan benut worden voor de appelbomen die nu in de te smalle berm langs de entreeweg staan.

Erfinrichting en bebouwing

- Geef alle houten schuren een identieke bruine kleur; liever geen gevlamd hout en dakkapellen (te wild-west achtig); zorg voor identieke flauwe a-symmetrische kap, een identieke schuurvorm en nok en goothoogtes overeenkomstig het bestemmingsplan. Situeer eventuele uitbreidingen met openbare functies aansluitend aan bestaande gebouwen zodat de oppervlakte van het bebouwde erf geconcentreerder wordt en de kwaliteiten van het "centrale straatje" uitgebreid.
- Maak een bijzondere plek, de entree tot het erf, voor de schuur in de zichtlijn van de ingang. Open bijvoorbeeld de schuur naar deze kant. En maak hier een ontmoetingsplaats met banken rondom een sier- of kruidentuin.
- Op een agrarisch erf is vaak ook een moes- of nutstuin aanwezig. Op het achtererf naast de hooiberg ligt een met lage hagen omgeven nutstuin met kruiden en groenten meer voor de hand dan de huidige, overigens zeer vrolijke, bloementuin.

Bronnen:

1. Het erfgoed van het boerenerf in het Zuid-Hollandse veenweidegebied. Landschapsbeheer Zuid-Holland.
2. Structuurvisie buitengebied Zoeterwoude, RBOI, 2009.
3. Gebiedsprofiel Wijk en Wouden, Feddes/Olthof i.s.m. Grontmij en Happel Cornelisse, 2013.
4. Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied Zoeterwoude, Brons en partners, 2009.

ir Vibeke Scheffener bnt

+31 (0) 6 30 728 638

info@vslandschapsarchitectuur.nl
www.vslandschapsarchitectuur.nl

